

BİLGİLENDİRİCİ BROŞÜR

*18 yaşını doldurmamış herkes çocuktur.

korunmaya ihtiyacı olan çocuklar var!

korunma ihtiyacı olmak ne demektir?
korunma ihtiyacı olan çocuklar
hakkında nereye başvurulmalıdır?
başvuru sonrasında olur? acil koruma
kararı nedir? koruyucu ve destekleyici
tedbirler nelerdir? denetim nedir?
koruyucu ve destekleyici tedbirler ne
zaman kalkar?kimden yardım alınabilir?

korunma ihtiyacı olmak ne demektir?

Bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru olan çocuğa genel olarak "Korunma İhtiyacı Olan Çocuk" denir. Korunma ihtiyacı olan çocukları korumak devletin görevidir.

korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında nereye başvurulmalıdır?

Adli ve idari merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, korunma ihtiyacı olan çocuğu, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna (SHÇEK) bildirmekle yükümlüdür. Çocuk ile çocuğun bakımından sorumlu kimseler veya herkes, çocuğun korunma altına alınması amacıyla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na başvurabilir. Bu kişiler Cumhuriyet Savcılığı'na veya çocuk hakimine de başvurabilirler.

başvuru sonrası ne olur?

SHÇEK, çocuk hakkında derhal bir inceleme başlatır. İnceleme sonunda gerekli görürse çocuk hakiminden koruyucu destekleyici tedbir verilmesini ister. Aynı şekilde savcılık da, örneğin bir suç soruşturması sırasında mağdur ya da suça sürüklenen çocuğun korunma ihtiyacı olduğunun farkına varırsa çocuk hakimliğine başvurabilir.

koruyucu ve destekleyici tedbirler ne zaman kalkar?

Tedbir kararında tedbir için belirtilen bir süre varsa, tedbir bu sürenin dolmasıyla ortadan kalkar.

Çocuk hakimi üç ayda bir düzenlenen raporlar karşısında, verdiği koruyucu destekleyici tedbirin artık gereksiz olduğunu düşünüyorsa tedbiri kaldırabilir ya da değiştirebilir.

Ayrıca çocuğun 18 yaşını geçmesiyle birlikte de koruyucu destekleyici tedbir kararı kendiliğinden kalkar. Ancak hakim, eğitim ve öğrenimine devam edebilmesi için ve rızası alınmak suretiyle tedbirin uygulanmasına belli bir süre daha devam edilmesine karar verebilir.

kimden yardım alınabilir?

Korunma ihtiyacı olan çocukla ilgili işlemler için bir avukatın yardımına ihtiyaç duymanız halinde, bulunduğunuz şehir Barosu'nun Adli Yardım Bürosu veya Çocuklara Yönelik Hukuki Yardım Birimi ile irtibata geçin.

Bakım tedbiri, çocuğun bakımından sorumlu olan kimsenin herhangi bir nedenle görevini yerine getirememesi halinde, çocuğun resmi veya özel bakım yurdu ya da koruyucu aile hizmetlerinden yararlandırılması veya bu kurumlara yerleştirilmesini ifade eder.

Sağlık tedbiri, çocuğun fiziksel ve ruhsal sağlığının korunması ve tedavisi için gerekli geçici veya sürekli tıbbi bakım ve rehabilitasyonuna, bağımlılık yapan maddeleri kullananların tedavilerinin yapılmasına yöneliktir.

Barınma tedbiri, barınma yeri olmayan çocuklu kimselere veya hayatı tehlikede olan hamile kadınlara uygun barınma yeri sağlamayı hedefler. Bir çocuk korunma ihtiyacı içinde olduğunda temel ilke, çocuğun ailesi yanında kalması ve desteklenmesidir. Ancak bu her zaman mümkün olmayabilir. Bu gibi durumlarda çocuğun bir kuruma yerleştirilmesi gerekir.

denetim nedir?

Hakim, hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilen bir çocuğun, bu yükümlülükleri yerine getirip getirmediğinin denetlenmesine karar verebilir. Bu durumda, çocuğun bu konuda desteklenmesi ve kendisine yardımcı olunması amacıyla mahkeme tarafından bir görevli atanır. Denetim görevlisi, çocuğun yakınları ile işbirliği içinde çalışır ancak çocuğun yakınları denetim görevlisinin yetkilerine karışamaz. Denetim görevlisi, gözlem ve görüşlerini üç aylık raporlar halinde çocuk hakimliğine bildirir.

acil koruma kararı ne demektir?

Bazı durumlarda çocuğun içinde bulunduğu koşullar, vakit kaybetmeksizin tedbir alınmasını gerektirecek kadar ciddidir. Bu gibi hallerde, SHÇEK detaylı inceleme yapmaksızın çocuğu kuruma yerleştirerek bakım altına alır ve 5 gün içinde çocuk hakimliğinden "Acil Koruma Kararı" isteyebilir. Çocuk hakimi 3 gün içinde, konu hakkında bir karar verir. Acil Koruma Kararı verirse, SHÇEK 30 gün içinde sosyal inceleme yapmak ve sosyal inceleme sonucunda alınması gerekli önlemler ya da çocuğun aileye teslimi için çocuk hakimine başvurmak zorundadır. Çocuk hakimi, bu başvuru üzerine gerekli tedbirleri alır ve çocuk hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir karar verebilir.

koruyucu ve destekleyici tedbirler nelerdir?

Korunma ihtiyacı olan çocukla ilgili olarak verilebilecek koruyucu ve destekleyici tedbirler şunlardır :

Danışmanlık tedbiri, çocuğun bakımından sorumlu olan kimselere çocuk yetiştirme konusunda; çocuklara da eğitim ve gelişimleri ile ilgili sorunlarının çözümünde yol göstermeye yönelik bir tedbirdir.

Eğitim tedbiri, çocuğun bir eğitim kurumuna gündüzlü veya yatılı olarak devamına; iş ve meslek edinmesi amacıyla bir meslek veya sanat edinme kursuna gitmesine, meslek sahibi bir ustanın yanına veya kamuya ya da özel sektöre ait işyerlerine yerleştirilmesi esasına dayanır.

ÇHYB nedir, nerededir?

Çocuklara Yönelik Hukuki Yardım Birimleri, avukatların illerdeki meslek örgütü olan barolar bünyesinde kurulan ve suça sürüklenen, mağdur ya da korunma ihtiyacı olan çocuklara hukuki yardım sağlamayı hedefleyen birimlerdir. Çocuklara Yönelik Hukuki Yardım Birimleri henüz bütün barolarda bulunmamaktadır. Ancak baroların çoğunda çocuklarla ilgili konularla ilgilenen bir kurul ya da komisyon yer almaktadır.

ÇHYB'ler baro bünyesinde kuruldukları için genellikle baro içinde yer alırlar. Barolar ise genellikle adliye içerisinde yer alır. Ancak ÇYHB başka bir binada yer alıyor olabilir. Bunu tespit edebilmek için, bulunduğunuz şehirdeki Baro ile temasa geçin.

**DİKKAT
ÇOCUK
VARI!**

**KORUNMA İHTİYACI OLAN ÇOCUKLAR VE
ÇOCUK ADALET SİSTEMİ HAKKINDA
MERAK ETTİKLERİNİZ İÇİN
www.barobirlik.org.tr
Adresini Ziyaret Edin.**

unicef

BİLGİLENDİRİCİ BROŞÜR

*18 yaşını doldurmamış herkes çocuktur.

mağdur çocuklar var!

bir suçun mağduru olmak ya da suçtan zarar görmek ne demektir? bir suçun mağduru ya da zarar göreni olan çocuk nereye ve nasıl başvurabilir? duruşma nedir ve duruşmada ne yapılır? bir suçun mağduru ya da zarar göreni olan çocuğun hakları nelerdir? uzlaşma nedir? kimden yardım alınabilir? çocuklara yönelik hukuki yardım birimi nedir ve nerededir?

bir suçun mağduru olmak ya da suçtan zarar görmek ne demektir?

Mağdur, bir suçtan doğrudan zarar gören kişidir. Yani suçun mağduru olan kişi, suçun konusu olan davranışın etkisini doğrudan kendisinde hisseden kişidir. Örneğin, bir yaralama suçunda yaralanan kişi, bu suçun mağdurudur.

Suçtan zarar görmek ise, mağdura göre daha geniş bir kavramdır ve suçtan dolayı zarar görenleri de kapsar. Örneğin yaralama suçunda yaralanan kişinin yakınları, suçtan zarar gören kişilerdir.

bir suçun mağduru ya da zarar göreni olan çocuk nereye ve nasıl başvurabilir?

Bir çocuk bir suçun mağduru olduğunda suçlu yetkili makamlara (polis veya savcılık) ihbar ve şikayet edebilir. İhbar ve şikayeti alan makamlar hemen olayı soruşturmaya başlarlar. Ayrıca çocuğa karşı işlenen suçtan bir şekilde haberi olan herkesin bu bildirimde bulunması gerekir.

Suçla ilgili soruşturma Cumhuriyet Savcısı tarafından yürütülür. Şüpheli hakkında yeterli delile ulaşırsa hakkında iddianame düzenlenerek kamu davası açılır. Bu iddianamenin mahkeme tarafından kabulüyle birlikte kovuşturma (mahkeme) aşaması başlar.

Bir suçun mağduru olan çocuğun, suç nedeniyle psikolojisi bozulmuşsa ilgili soruşturma kapsamında tanık olarak ancak bir kere dinlenebilir. Gerçeğin ortaya çıkarılması açısından gerekli görülürse bu kural uygulanmayabilir.

Suç mağduru ya da suçun zarar göreni olan çocuk kovuşturma (mahkeme) aşaması boyunca istediği an davaya katılabilir. Özetle, davanın resmi tarafı haline gelerek bazı işlemlerde bulunabilir.

Mağdur ya da suçtan zarar gören çocuk, duruşmaların gizli yapılmasını isteyebilir.

Suç mağduru çocuk aynı zamanda "korunma ihtiyacı içerisindeyse" çocuk hakiminden koruyucu destekleyici tedbir istenilmelidir.

uzlaşma nedir?

Uzlaşma suç işleyen kişi ve suç nedeni ile şikayetçi olan mağdurun belli koşullar altında resmi olarak anlaşmasıdır.

Uzlaşma sonucunda suç işleyen kişi, anlaşmaya uygun davranırsa ceza almaz. Ancak uzlaşma ile şikayetten vazgeçmek aynı şeyler değildir. Resmi bir uzlaşmanın söz konusu olabilmesi için mağdur tarafın suç nedeniyle şikayetçi olması gerekir.

Her suçta uzlaşma yoluna gidilemez. Hangi suçlarda uzlaşma yoluna gidilebileceği sınırlı olarak Türk Ceza Kanunu'nda sayılmıştır. Uzlaşma kapsamındaki bir suç söz konusu olduğunda, uzlaştırma işlemlerinin savcı tarafından yapılması gerekir. Ancak bu durum gözden kaçmış, dava başlamış veya suçun uzlaşma kapsamında olduğu sonradan anlaşılması olabilir. Bu durumda yukarıda belirtilen işlemler mahkeme tarafından gerçekleştirilir.

kimden yardım alınabilir?

Bir çocuk suçun mağduru olduğu için savcılık ya da mahkeme tarafından çağırıldığında, kendisine mutlaka bir avukat atanır. Eğer atanan avukat size ulaşmazsa, bulunduğunuz şehirdeki baro ile temasa geçerek bu avukatın adını ve telefon numarasını öğrenip kendisiyle temasa geçin. Çocukla ilgili diğer tüm işlemler için bir avukatın yardımına ihtiyaç duymanız halinde, bulunduğunuz şehir barosunun Adli Yardım Bürosu veya Çocuklara Yönelik Hukuki Yardım Birimi ile irtibata geçin.

duruşma nedir ve duruşmada ne yapılır?

Duruşma, bir davayla ilgili olarak mahkeme tarafından düzenlenen ve taraflarla birlikte delillerin tartışıldığı oturumlardır. Duruşma tarih ve saati, bir mektupla taraflara bildirilir. Tarafların belirlenen gün ve saatte duruşma salonunda olmaları gerekir. Duruşmada, toplanan deliller tartışılır. Taraflar ve varsa tanıklar dinlenir. Taraflar birbirlerine soru sorabilir. Tüm deliller toplanmadıysa, duruşma başka bir tarihe ertelenebilir. Duruşmayı hakim veya birden çok hakim varsa başkan olan hakim yönetir. Duruşmalar herkese açıktır. Ancak mahkeme mağdur çocuğun yararını gerektiriyorsa duruşmanın gizli yapılmasına da karar verebilir.

bir suçun mağduru ya da zarar göreni olan çocuğun hakları nelerdir?

Suç nedeniyle mağdur olan çocuğun bir avukatı yoksa hemen bir avukat atanır. Bu avukat soruşturma (savcılık) ve kovuşturma (mahkeme) aşamalarında çocuğa hukuki yardımda bulunmakla görevlidir. Ayrıca çocuğun ifadesi alınırken avukat burada hazır bulunur ve çocuğa hukuki yardım hizmeti verir.

Hangi aşamada olursa olsun mağdur çocuğun tanık olarak dinlenilmesi, yani olayı anlatması sırasında kameralı kayıt yapılması gerekir.

Mağdur çocuğun tanık olarak dinlendiği durumlarda çocuğun yanında psikoloji, psikiyatri, tıp ya da eğitim alanlarında uzman bir kişi bulunması gerekir.

ÇHYB 5 nedir, nerededir?

Çocuklara Yönelik Hukuki Yardım Birimleri, avukatların illerdeki meslek örgütü olan barolar bünyesinde kurulan ve suça sürüklenen, mağdur ya da korunma ihtiyacı olan çocuklara hukuki yardım sağlamayı hedefleyen birimlerdir. Çocuklara Yönelik Hukuki Yardım Birimleri henüz bütün barolarda bulunmamaktadır. Ancak baroların çoğunda çocuklarla ilgili konularla ilgilenen bir kurul ya da komisyon yer almaktadır.

ÇHYB'ler baro bünyesinde kuruldukları için genellikle baro içinde yer alırlar. Barolar ise genellikle adliye içerisinde yer alır. Ancak ÇYHB başka bir binada yer alıyor olabilir. Bunu tespit edebilmek için, bulunduğunuz şehirdeki Baro ile temasa geçin.

**KORUNMA İHTİYACI OLAN ÇOCUKLAR VE
ÇOCUK ADALET SİSTEMİ HAKKINDA
MERAK ETTİKLERİNİZ İÇİN
www.barobirlik.org.tr
Adresini Ziyaret Edin.**

unicef

BİLGİLENDİRİCİ BROŞÜR

*18 yaşını doldurmamış herkes çocuktur.

suça sürüklenen çocuklar var!

suç ve ceza nedir? yakalanmak ve gözaltına alınmak ne demektir? yakalanan ve gözaltına alınan kişinin hakları nelerdir? adli kontrol altına alınmak ya da tutuklanmak ne demektir? mahkemeler ve yargılama? duruşma nedir ve duruşmada ne yapılır? sosyal inceleme nedir? kim tarafından ve nasıl yapılır? kimden yardım alınabilir?

suç ve ceza nedir?

Suç, toplum tarafından hoş karşılanmayan, bir başkasına zarar veren ve işlenmesi halinde kanun tarafından cezalandırılacağı açıkça belirtilmiş olan hareket ve davranışlardır. Ceza, mahkeme tarafından suçlu davranışın bedeli olarak karara bağlanan yükümlülüktür. Ceza ile suçu işleyen kişinin birtakım hakları elinden alınır, gerektiğinde ceza infaz kurumuna kapatılır. Ancak, hangi suçu işlemiş olursa olsun ve hangi cezaya çarptırılırsa çarptırılsın; herkesin temel insan haklarına saygı gösterilmelidir.

Ülkemizde, 12 yaşından küçük ve 12-15 yaşında olup da sağır dilsiz olan çocuklar suç işleseler bile kendilerine ceza verilemez. Yalnız güvenlik tedbirlerine başvurulabilir.

12-15 yaş arasındaki çocuklar ile 15-18 yaşlarında olup sağır dilsiz olan çocuklara ceza verilir verilemeyeceğine ise çocuğun algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneğine ilişkin bir inceleme yapılarak karar verilir.

yakalanmak ve gözaltına alınmak ne demektir?

Yakalanmak suç işlediği yönünde hakkında kuvvetli deliller bulunan bir kişinin özgürlüğünün geçici olarak ve fiilen kısıtlanarak denetim altına alınmasıdır. Bir kişi suç işlediği şüphesiyle yakalandıktan sonra, Cumhuriyet Savcısı bu kişinin hemen serbest bırakılmasını istemezse, polis tarafından belli bir süre belli bir yerde tutulabilir. Buna gözaltına alınmak denir.

sosyal inceleme nedir? kim tarafından ve nasıl yapılır?

Sosyal inceleme, çocuk hakkında verilecek kararın çocuğun yararına daha uygun olabildiğini sağlamaya yönelik bir incelemedir. Sosyal incelemede çocuğun kişisel özellikleri ve çevresi incelenir. Sosyal çalışma görevlilerince bu inceleme sonunda düzenlenen rapora "Sosyal İnceleme Raporu" (SİR) denir.

Hakim ya da savcının kararı üzerine, sosyal çalışma görevlileri çocuğu, ailesini ve çevresini ziyaret ederek incelemelerde bulunur ve belirlenen süre içerisinde bir rapor düzenlenir.

kimden yardım alınabilir?

Bir çocuk suçlu durumunda olduğunda savcılık ya da mahkeme tarafından çağırıldığında, kendisine mutlaka bir avukat atanır. Eğer atanan avukat size ulaşmazsa, bulunduğunuz şehirdeki baroyla temasa geçerek bu avukatın adını ve telefon numarasını öğrenip kendisiyle temasa geçin. Çocukla ilgili diğer tüm işlemler için bir avukatın yardımına ihtiyaç duymanız halinde, bulunduğunuz şehir barosunun Adli Yardım Bürosu veya Çocuklara Yönelik Hukuki Yardım Birimi ile irtibata geçin.

mahkemeler ve yargılama

Savcı soruşturma sonunda yeterli delile ulaştığını düşünürse ceza mahkemesinde suçu işleyenin cezalandırılması için dava açar. Savcının dava için hazırladığı belgeye iddianame denir.

Mahkeme, iddianameyi kabul ederse yargılama başlar. Çocuklar hakkındaki yargılama, suçun ağırlığına göre Çocuk Mahkemeleri veya Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri'nce yapılır. Eğer suç yetişkinlerle birlikte işlenmişse ve davaların birlikte görülmesi zorunlu ise davalar birleştirilerek genel mahkemelerde de (Sulh Ceza, Asliye Ceza ya da Ağır Ceza) görülebilir.

Çocuk Mahkemesi'nde tek hakim, Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi'nde üç hakim görev yapar.

duruşma nedir ve duruşmada ne yapılır?

Duruşma, bir davayla ilgili olarak mahkeme tarafından düzenlenen ve taraflarla birlikte delillerin tartışıldığı oturumlardır. Duruşma tarih ve saati, bir mektupla ilgililere bildirilir ve ilgililerin belirlenen gün ve saatte duruşma salonunda olmaları gerekir. Duruşmada, toplanan deliller tartışılır, taraflar ve varsa tanıklar dinlenir, taraflar birbirlerine soru sorabilir. Tüm deliller toplanmadıysa, duruşma başka bir tarihe ertelenebilir. Duruşmayı hakim veya birden çok hakim varsa başkan olan hakim yönetir. Duruşmalar herkese açıktır. Yani herkes duruşmaları izleyebilir. Ancak duruşma bir çocuk hakkında ise, duruşmalar gizli yapılır.

yakalanan ve gözaltına alınan kişinin hakları nelerdir?

- Kendisine yakalanma ve gözaltına alınma nedeni bildirilir.
- Durumun kendi seçtiği bir yakınına bildirilmesini isteyebilir.
- Avukatı yoksa, kendisine bir avukat atanmasını isteyebilir, çocuklara istemeseler bile bir avukat görevlendirilir.
- Bu avukatla her zaman baş başa görüşebilir.
- Yakalama ve gözaltı işlemine karşı sulh ceza hakimine itiraz edebilir.

Ayrıca çocuklarla ilgili işlemlerde her aşamada çocuğun kimliği gizli tutulur ve yetişkinlerden ayrı yerde bulundurulur. Ayrıca çocuklara bir yerden bir yere götürülürlerken kelepçe ve benzeri aletler takılamaz.

adli kontrol altına alınmak ya da tutuklanmak ne demektir?

Çocuğun suçu işlediğine dair çok kuvvetli deliller varsa, ayrıca çocuğun kaçma ya da birtakım delilleri yok etme ihtimali bulunuyorsa, nöbetçi mahkeme tarafından çocuk sorgulandıktan sonra hakkında **adli kontrol** veya **tutuklama** kararı verilebilir. **Adli kontrol** belirlenen çevre sınırları dışına çıkmamak, belirlenen bazı yerlere gidememek veya kısıtlı yerlere gidebilmek, belirlenen kişi ve kuruluşlarla ilişki kurmamak gibi tedbirleri içerir. Bu tedbirler mahkemenin göstereceği şekilde uygulanır ve çocuk bu tedbirlere uymak zorundadır. **Tutuklama** ise, mahkeme tarafından çocuğun özgürlüğünün kısıtlanarak tedbiren tutukevine gönderilmesidir. Ancak 15 yaşından küçük çocuklara, üst sınırı beş yılı aşmayan suçlar için tutuklama kararı verilemez. Tutuklanan çocuklar yetişkinlerden ayrı bir yerde tutulurlar. Hem adli kontrol hem de tutuklama kararlarına karşı karar veren makama itiraz edilebilir ve kaldırılmaları istenebilir.

ÇHYB nedir, nerededir?

Çocuklara Yönelik Hukuki Yardım Birimleri, avukatların illerdeki meslek örgütü olan barolar bünyesinde kurulan ve suça sürüklenen, mağdur ya da korunma ihtiyacı olan çocuklara hukuki yardım sağlamayı hedefleyen birimlerdir. Çocuklara Yönelik Hukuki Yardım Birimleri henüz bütün barolarda bulunmamaktadır. Ancak baroların çoğunda çocuklarla ilgili konularla ilgilenen bir kurul ya da komisyon yer almaktadır.

ÇHYB'ler baro bünyesinde kuruldukları için genellikle baro içinde yer alırlar. Barolar ise genellikle adliye içerisinde yer alır. Ancak ÇYHB başka bir binada yer alıyor olabilir. Bunu tespit edebilmek için, bulunduğunuz şehirdeki Baro ile temasa geçin.

**DİKKAT
ÇOCUK
VARI!**

**KORUNMA İHTİYACI OLAN ÇOCUKLAR VE
ÇOCUK ADALET SİSTEMİ HAKKINDA
MERAK ETTİKLERİNİZ İÇİN
www.barobirlik.org.tr
Adresini Ziyaret Edin.**

unicef

